

PRIČA
KAKO
SU
ČUDOM SPAŠENE I ČUDOM NESTALE
ŠKOLSKE SPOMENICE

Pusti Barilović ,1991.godina , Rat ... Dana 31.12.1991. , nakon što smo kako - tako sanirali razrušeni krov moje kuće , Miro Peraković – Markanov i ja dolazimo na ideju da posjetimo našu ranjenu Osnovnu školu Barilović

Prilaz do škole putem kroz Barilović je krajnje rizičan , jer sa druge strane rijeke Korane stalno vreba opasnost . Postepeno se u popodnevnim satima prikradamo kroz porušeni Barilović - nigdje nikog – napustile su ga praktički svi civile osobe . Hrvatski vojnici su nešto dalje od Barilovića , tek na okolnim brdima Bukovlje , Žutanovo brdo , Pišćac , Carovo selo , Trgovčić brdo , Dobrinić brdo

Šuljajući se od kuće do kuće fotografiram detalje ratnih razaranja , a fotografiram i potpuno porušeni most na rijeci Korani . Most je već porušen , a samo je pred par mjeseci bio napravljen !

Tišina je , pamtim , uopće nema nikakvog cvrkuta ptica – davno su ptice pobjegle iz ovog pakla od tutnjave topova i eksplozija mina

Stižemo pred školu čija je fasada išarana od puščanih zrna , šrapnela mina i granata . Krov joj je sav raščerupan , oluci za kišnicu su pokidani , sva prozorska stakla su razbijena , crijep popadao oko škole ...

Ulazimo u školu pazeći da nam nešto ne padne na glavu

Gazimo po podu punom otpale žbuke , polomljenog stakla , komada kamenja , papira , knjiga , polomljenog crijepa sa krova ... Izgleda da su neki projektili uletjeli kroz prozor učionice i tek u njoj eksplodirali

U zraku je zadah truleži tkanine i papira , a uočavamo da na mjestima po podu već niču niske biljke i trava – nakon predhodnog ratnog kaosa oko škole i starog grada Barilovića , koji je trajao već mjesecima , priroda školu tiho preuzima i pretvara ju postepeno u pravu ruinu – škola umire

Zelene školske ploče pune ožiljaka od šrapnela i puščanih zrna još vise na zidovima i nijemo nas gledaju – nije im jasno da nikom više nisu potrebne

Na katu škole nailazimo na neki čelični , kromirani plavi ormar na kojem je puno poluotvorenih ladicama . Iz znatiželje otvaramo neke ladice , ali u njima nema ništa zanimljivo . Međutim , dvije ladice nije moguće otvoriti – zaključane su . Ovo nam budi znatiželju i odlučujemo da ih nasilno otvorimo , tako i tako je sve razrušeno i slomljeno . Nakon nasilnog otvaranja prve ladice - gle pravog čuda – u njoj leži velika knjiga formata dosta većeg od A4 , skoro format A3 . Korice knjige su obložene crvenom tkaninom . Uzimamo u ruke knjigu i odmah nam je jasno – to je školska spomenica škole iz Barilovačkog Leskovca ! Koje odkriće – fantastično ! Ubrzo , u drugoj ladici pronalazimo školsku spomenicu Osnovne škole Barilović !

Bili smo presretni – pronašli smo duše ovih škola , u rukama smo držali njihov predhodni život , njihovu povijest . Koju smo dragocijenost imali u svojim rukama !

Čudili smo se kako to da su spomenice ostale u školi nakon što su počela ratna djelovanja u Bariloviću , kako to da nisu na vrijeme evakuirane sa ostalom školskom dokumentacijom ? Očito se u ratnom metežu zaboravilo na njih

Valjda je sam Bog Miri i meni namijenio tu sreću da ih mi otkrijemo i spasimo od sigurnog propadanja

Ubrzo smo otišli u naše drage , u šumu iza škole prema Vodici , sjeli na tratinu i počeli listati po povijesti ...Čitali smo na dušak kaj se sve dešavalo u školama i u našim krajevima , polako , iz godine u godinu

Čitajući spomenicu iz škole Barilović zaprepastilo me otkriće da je moja ujna Nevenka Kocijan - Peraković , učiteljica u školi Barilović , koja je službovala ovdje prije 2.svjetskog rata , morala spomenicu pisati ekavicom ! Moja ujna rođena u Malinskoj na otoku Krku pisala je ekavicom ! Koja su to bila čudna vremena !?

Iz spomenice škole Barilović pronašli smo podatak da je onaj poznati lijepi armirano betonski most sa betonskim lukovima preko rijeke Korane ispod starog grada Barilovića sagrađen 1913. godine . Bio je pravo remek djelo tadašnje mostogradnje . Srušen je , na žalost , od strane partizana 1943. godine , nakon kapitulacije Italije , a tada je zapaljen i stari grad Barilović u kojem je do tada bilo općinsko središte (Općina Barilović)

Odlučili smo da nikom ne pričamo o našem nalazu i dogovorili se da ćemo spomenice čuvati kod nas i predati ih školi Barilović kad ona jednog dana nakon rata bude obnovljena . Do tada ćemo spomenice čuvati van Barilovića , na sigurnom , kod Mire na Maloj Jelsi kod Karlovca

Rat je trajao , spomenice su čekale na sigurnom , ali nekako se saznalo da su one kod nas . Tadašnji ravnatelj osnove škole Barilović gospodin Juraj Štefanac je inzistirao da vratimo spomenice , ali mi smo to tvrdoglavo odbijali , kao da smo predosjećali da bi im se ponovno mogao zamesti trag . Konačno sam popustio i predao spomenice našem starom gospodinu učitelju Ivanu Mihaliću , koji ih je dalje uručio ravnatelju gospodinu Juraju Štefancu . Prije predaje spomenica srećom sam kopirao spomenicu škole u Barilovačkom Leskovcu ! Spomenica iz škole Barilović je imala vrlo veliki format tako da ju je bilo dosta nezgodno kopirati pa je to razlog zašto ju nisam iskopirao

Poslije toga nije više bilo nikakvog daljnjeg inzistiranja od gospodina ravnatelja Štefanca , dakle , mislili smo - spomenice su opet u sigurnim rukama

U tom smo uvjerenju bili sve do pojave nove ravnateljice škole u Bariloviću , gospođe Vesne Car . Međutim , ona me pita za spomenice , a ja se čudim - zar nisu u školi ??

Dobivam odgovor - nisu !!!

Gospođi ravnateljici Vesni Car predao sam na daljnje čuvanje svoju kopiju spomenice iz škole u Barilovačkom Leskovcu , jer je samo to ostalo od našeg velikog blaga

Ali , život je neobičan , pun čuda , treba vjerovati i nadati se čudu – možda jednog dana spomenica iz škole Barilović ponovno pronađe svoju počasnu vitrinu u svojoj školi u Bariloviću

Barilović , 10.10.2012.

Juraj Štefančić

